

Bájkkeavijssa NuorttaSállto

Ájgggu rádjálávssáj rahtjamusájt duodastit

Tæksta: Børge Strandskog
Járggálibme: Idar Kintel

- Mijá dahkamus le duodastit rádjálávssájáhtulagáv sáme guovlojn ja sierraláhkáj Divtasvuonan, valla aj analyserit manen 2. væráltdoaro sáme lávsá ettjin oattjo dav gudnev mav ánsidin doaro maññela. Jus dát njuolggá duodastinguovdátjin jali dávvervuorkkán sjaddá, vierttiji maññela mierredit, miejnni prosjæktajádediddje Oddmund Andersen.

Rádjálávssá Divtasvuonan gádjun moaddásij hekkav gá lávssijjn Vuonas Svierigij ma?ep væráltdoaroájgen. Doaroj ma?ela lávsá gáddaluvvin ja ájnégis ulmutja rædostuvvin. Ienemus oasse lávsájs lidjin sáme, ja sáhka sijá birra lij ednagijt bájnndum dallusj vuojnojs sámij hárráj, ja dárojuhttempolitiikkas mij tjadávuváj. Mañemus Bondevik-ráddidus juollodij tjavtjan 2005 rudájt dán ulmmáj 2006 stáhtabudsjehtan, ja tjuovoj Sámedikke oajvvadusáv prosjevtav Árranij biedjat. Sámedigge gájbbedij juollodibme galgaj aneduvvat rádjálávssájáhtulagá dutkam- ja duodastimbargguj sáme guovlojn ábbálattjat, valla sierraláhkáj

Divtasvuonan. Barggo galggá ábbálattjat rádjálávssájáhtulagáv tjalmstahttet, ja ij ájnégis rádjálávssájt.

Dálven 2007 sjehtadus Sámedikke ja Árrana gaskan vuolláj tjáleduváj, ja gálgádismánon 2007 prosjæktajuogos bargov álgadij. Juohkusin li seniordutke Árranin, Oddmund Andersen, professora Jens-Ivar Nergård Råmsá universitehtas ja histávrrádukke Marianne Neerland Soleim Falstadguovdátjis. Ma?emus nammadum le fágalašj vásstediddje gálmá-jahkásasj prosjevtan.

- Vuostatjin le mujna ávdásvástádus guoskavasj tjállagijt ibnnusisj áhtsát. Dat le vijddásasj barggo, vierttiv áhtsát ibnnusijn Vuonan, Svierigin ja

Tysklandán, javllá Soleim, guhti le oajvvefáhkadahkamusáv tjállám doarrofánigaj birra doaroj sinna Nuortta-Vuonan ja navti sujna li állo diedo Dujška ibnnusij birra.

- Galla lij Dujška soahtefuovva bahás, valla lidjin galla tjiehpe guoradalátjit ja duodastittjat majt dahkin. Gávnam lev tjállagijt ibnnusijn Tysklandán ma gávvidi lávssájáhtulagáv Oarjjevuonan, subtsas Marianne Neerland Soleim.

Ájnas oasse bargos ávddálij guovlluj sjaddá oabme gávájt tjoahkkit ja ságájdáhttet ja ságastit ulmuttjij gudi rádjálávssájáhtulagáj oassálasstin.

- Muv diedoj milta li dássju gálmás rádjálávssájs vilá viesso. Da li Mihkkila-

Oddmund Andersen

Petter (Peder Pedersen), Jarle Wilhelmsen ja Karl Nikolaisen. Ietjá ulmutja aj geldulasj dáhpádusájt vásedin ja sijájn aj sihtap ságastallat. Dájna lip aj bargagoahtám, subtsas Oddmund Andersen.

Prosjæktajuogos aj álggu bájkálasj referánsasjuohkusav ásadit viehken. Dat le sávadahtte gárves vuoratjismánon, subtsas Andersen.

Rádjálávssáprosjækta galggá álliduvvat jagen 2010.

- Diehttelis prosjækta konkrehtalasj ássjen sjaddá, duola dagu girjjen sáme rádjálávssáj birra. Lep aj ájadallam filmav dahkat. Jus rádjálávssáj barggo galggá guddneduvvat guovdátjijn jali dávvervuorkájn, vierttiji iehtjána mierredit, láhpat Oddmund Andersen.

Svierigij rasstimin. Dát gávva gávviduváj bárggemáno 26. biejeve jagen 1944 Vuodnabada ja Svieriga rájá gaskan. G.b. dábdos rádjálávssá Per Knudsen, aj gáhtjodum "Stuorlávssá" aktan ulmusjvegajn Svierigij báhtarime. Dá guovtes nevtes bielen libá Leif Vik Lagmannsvikas Háberin ja sán guhti ma?ela suv áhkkán sjattaj, Gunnhild Jakobsen Nárviikas. Gájka iehtjána lidjin Divtasvuonaga. Leif ja Gunnhild váre badjel Másskáj váttisjga, vantsajn Vuodnabahtaj doalvoduvájga ja vijdábut dassta lávssiduvájga. Leifa mujto milta, lidjin 11 tjoahken. Guokta lávsá sijáv doalvojga, ja Leifan lidjin dássju buorre bágo sunnu birra.
- Per Knutsen lij riek buorre álmáj, subtsastij.
Gunnhildijn lej gávvimapparáhtta ma?en, ja nubbe lávsájs gávviij – dát le ihkap ájnna dákkir lágásj gávva.

PA VEI til Sverige. Dette bildet er tatt 26. august 1944 mellom Hellembotn og svenskegrensa. Det viser t.v. den kjente grenselosen Per Knudsen, også kalt «Storlosen» og en gjeng under flukt til Sverige. De to personene til høyre er Leif Vik fra Lagmannsvik i Hamarøy og hun som seinere skulle bli kona hans, Gunnhild Jakobsen fra Narvik. Alle de andre på fotografiet skal ha vært tysfjerdinger. Leif og Gunnhild gikk over fjellet til Musken, ble frakta videre med båt til Hellembotn og ble loset videre derfra. Såvidt han husket, så var de 11 mennesker i følge. Det var to losere med over, og Leif hadde bare godord å si om dem: - Per Knutsen var en kjempekar, fortalte han. Gunnhild hadde fotoapparat med seg, og fikk den ene losen til å ta dette bildet - som må være enestående i sitt slag.

